

[sobre aquest mot veg. la nota que he posat a JANA], *làdria* ---», doc. ross. de 1386 (*InuLC*); «vejats, senyors, l'orat de mon fyll, qui a presa una *làdria* esmonymada per muyler!», *Filla del Rey d'Hongria* (*NCL* XLVIII, 40: solien tallar les mans com a pena als qui sorprenien robant).

DERIV.: *Lladrocini*, sovint alterat en *lladronici* (per metàtesi sota la influència de *lladrons* i d'abstractes en *-ici*); és, en efecte, la forma tradicional (que jo sentia encara a vells i educats pagesos de StPol el 1930), tot i haver estat pres (per via mig-sàvia) del ll. LATROCINIUM id.: veg. supra les cites de les *Hom.* i de *Blanq.*; així mateix: «senyor de la nau no deu gitar mariner de la nau --- sinó per tres coses: la primera per *ladronici* ---», *Consolat*, § 80 (Parl., p. 122); «per tal com demanàs l'hom ladre e bregós serets tots temps recomplits de *ladroncis* e de homeiers, dels quals no podets ésser deliurats fins que après la mort de Baraban, ço és de Antecrist, Jesucrist en vosaltres per gràcia sia devallat», *Oliver (Excitatori, NCL., 146)*; document municipal de 1512 (en Careta, *Barbr.*, s. v. *gitano*).

Hi hagué també una forma quasi-popular (amb evolució fonètica pròxima a la rigorosament hereditària, tal com en *servei*, *homei*, *espoli* etc.), *ladronei* (< -ezi): «absolvé-l d'aquel *ladronei* en el procés de Camarasa contra Pere de Palau, a. 1295 (CaCandi, *MiscHiCat.* II, 181), cf. italià *ladroneccio*, on tenim també aquesta metàtesi, igual que en occità antic *lairo-nici*, i castellà antic *ladronicio* [1400-1620, *DECH* III, 555b37-9].

La forma més conservadora *lladrocini* (no alterada per fonètica popular) es troba també (a l'Edat Mitjana, no gaire sovint, car la cita de *Blanq.* en *AlcM* sembla treta de la versió modernitzada de 1527): «los excessos que hom fa --- seran punits en lo juhí de Déu, axí com a *ladrocini*», StVicentF (*Quar.*, 3.76), i doc. mall. de 1496 (*BSAL* VIII, 236), i també *llatrocini*, que (paradoxalment) ha restat com a forma vulgar no sols a les Balears (ex. de Tomàs Aguiló, en *AlcM*) sinó a Bna [1910 ---], cat. or. i crec que per tot; segurament és excessiva la condemna de la forma *lladrocini*, que implícitament fan els puristes en no registrar més que la forma *lladronici* (potser per la dèria de fugir del castellà), car al capdavant la forma *lladrocini*, fidel al llatí, era natural que fos restablerta a la llarga per influència de l'ús llatí i internacional, i de fet és la forma que jo he sentit més en cat. central.

Lladregada [no Lab. 1840-88, però sí Vogel etc.], i d'ús general en cat. or. almenys en escr. Renaix.: «de fer de moliner --- ja en som fart --- vull arraulir-me més a la vora de poblat, esperant estar-hi més arcerat de tanta *lladregada* com pastura per aquesta terra», MrnVayreda (*La Punyalada*, x, 172; i, 176), i un altre passatge (i, 137) que citarem a *TUTA*; «aquella dita, que Sant Agustí pren de Ciceró, que 'govern sense justícia no és més que *lladregada*' donen el to a la part teòrica de l'obra» (*Regiment de la Cosa Pública* d'Eiximenis), Nicolau d'Olwer (*Paisatges de la nostra història*, p. 168). *Lladregot* [Belv.]. *Lladreguejar*, *lla-*

dregueria. *Lladregam*; *lladregàs*; *lladregària*. *Lladre-ria*. *Lladret*.

Lladronera [Belv.]; només en l'acc. 'cau, amagatal de lladres' [Lab. 1840; *DFa.*, segons Valor-Giner *lladronera* general en val. amb aquest sentit], deriva del sign. divulgat modern (= ll. *fur*); en les altres accs. ve de l'antic ll. *latrones* 'membres d'una esquadra de bandolers o soldats mercenaris' o *latro* 'mercenari, home vil a sou d'algu'; d'aquella l'acc. 2 d'*AlcM* 'cos sortint damunt la porta dels castells o cases fortificades per deixar caure pedres a plom sobre els atacants': «el tartufisme dels que aparenten no veure en les obres de defensa que es construeixen a la vora del Pedró i en alguns convents de l'Ensanxe altra cosa que innocentes formes decoratives; són barbacanes o matacans o *lladroneres*, i la Ciutat no pot consentir que es construeixin com afirmació descarada i dissolvent d'un principi de desconfiança social --- Contra les barricades dels uns i les *lladroneres* dels altres, hi hem d'afirmar, noble i bravamet, el nostre sentit de les lluites cívi-ques, basades en un amor nodrit de sana fortalesa», Coromines (editorial d'«El Poble Català», 23-III-1910, O. C., 1455). «EN EL CASTELL DE CHILLON: En mes hores tranquiles un castell he somiat, / enrondat de xiprers, de tamarius i roses, / embaumat amb l'aroma de la dolça amistat, / obertes les finestres, les *lladroneres* closes; / a vora d'un camí son portal s'obria / ---», Id. (1920, O. C., 1389). De l'acc. 'mercenari a sou, lacai' ve l'acc. 3 d'*AlcM*, 'el lloc fondo on anava un lacai a darrere d'un cotxe' ['*xaga*, rhedae postica pars», Belv.].

Lladronia. *Lladronivolment*. D'una base llatí vulgar *LATRONIARE deu sortir *lladrunyar* 'saquejar a tall de bandolers': «aquestes gents qui han nom almugàvers --- entren dins la terra dels serraïns una jornada o dues, *lladrunyant* e prenent dels serraïns molts, e de llur haver», Desclot (cap. 79, ed. Buchon, 148):¹ no és 'fer accions de lladre', com entén malament *AlcM*, que no foren mai això els almugàvers, ni pot venir d'un *LATROCINARE que hauria donat **lladroynar*; no crec que existeixi l'acc. 'lladrar' que li va donar Santamaria, que aprofitava sovint mots d'altri sense entendre'ls bé; *lladrunyets* fou usat com a nom de bandolers, per anomenar les bandes d'invasors gascons que mantenien els Foix per guanyar botí ficant-se en terra catalana (FSoldevila, *Hist. de Cat.* II, 964, n. 74): «*Lladrunyets* de la Gascunya / en Catalunya» recordava una cançó popular de fi S. XVI o princ. XVII (Serra Vilaró, *Pinós i Matapl.*, 1930, p. 290).

Encreuant-se *lladrunyar* amb *dropejar* (veg. *DROPO*): *lladrupejar* 'portar mala vida, vivint d'altri': «lo mal criar / dels fills fadrins / que-ls fan rohins / --- / e viciats / cubrint, suscant, / desculpant / ses oradures / e travessures, / friandaries / e lepolics: / *lladrupejar*, / tacanyejat! / axí-ls desviens», JRoig (*Spill*, 9521, cf. nota de Chabàs).

Del cat. ant. *llàdria* 'la que pren diners', es derivà el cat. ant. i dial. *lladriola*, de la qual és alteració per etimologia popular el cat. central *guardiola* (no pas a la inversa, com entengueren Moll (*AORBB* IV, 116;